

Utbildningsinspektion i Hässelbygårdsskolan, förskoleklass, grundskola årskurs 1–9 samt obligatorisk särskola årskurs 6–10

Innehåll

Inledning	1
Underlag	1
Beskrivning av Hässelbygårdsskolan.....	2
Sammanfattande bedömning.....	2
Bedömning av resultaten.....	3
Bedömning av genomförandet.....	6
Bedömning av förutsättningarna	11

Inledning

Skolverket har granskat verksamheten i och besökt Hässelbygårdsskolan den 5-8 december 2006. I slutet av denna rapport framgår vilka som varit ansvariga för utbildningsinspektionen.

Inspektionen avser att visa hur verksamheten genomförs samt verksamhetens förutsättningar och resultat. Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollag, läroplan och övriga författningar för det offentliga skolväsendet. Information om inspektionen finns i separata material och på Skolverkets webbplats (www.skolverket.se/Inspektion).

Kommunen har ansvar för att de brister inspektörerna lyfter fram i den sammanfattande bedömningen åtgärdas. Åtgärderna skall redovisas till Skolverket inom tre månader vilket också framgår av Skolverkets beslut. Skolverket följer upp effekterna av inspektionen vid kommande inspektionstillfälle. Denna skriftliga rapport kompletteras av de ansvariga inspektörerna med muntlig återrapportering.

Underlag

Underlaget för inspektörernas bedömning är dels dokument från Stockholms kommun och Hässelbygårdsskolan, dels den information som samlats in under besöket. Rapporten grundas även på annan information om kommunen och skolan från exempelvis Skolverkets nationella uppföljningssystem.

I Hässelbygårdsskolan intervjuades elever, personal, rektorn, samt föräldrar med barn i olika årskurser. Inspektörerna besökte lektioner i olika årskurser och i förskoleklassen och förde även informella samtal med lärare och elever i samband med lektionsbesöken. Även andra iakttagelser i skolmiljön och studier av dokument som finns på skolan utgör underlag för kvalitetsbedömningen. Rektorn har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i rapporten.

Beskrivning av Hässelbygårdsskolan

Hässelbygårdsskolan	Antal barn/elever
Förskoleklass	28
Grundskola	513
Obligatorisk särskola	13

Hässelbygårdsskolan ligger i Hässelby-Vällingby stadsdel i nordvästra Stockholm.

Utbildningen vid Hässelbygårdsskolan omfattar förskoleklass och grundskola årskurs 1–9 med möjlighet att välja idrotts- eller musikalriktning från och med årskurs 7. Skolan har en förskoleklass och är enparallellig i årskurs 1–6. På skolan finns flera stadsdelsövergripande särskilda undervisningsgrupper; en grupp för förskoleklass och årskurs 1–2 samt tre åldersintegrerade grupper i årskurs 7–9.

Skolan har också en egen särskild undervisningsgrupp med elever i årskurs 7–9 samt tre så kallade förberedelseklasser i årskurs 1–3, 4–6 samt 7–9 för elever som nyligen anlänt till Sverige. Andelen elever av utländsk härkomst har under de senaste åren ökat från cirka 20 procent till cirka 60 procent. På skolan finns också en särskoleklass årskurs 6–10. Sammantaget är 97 av skolans elever placerade i särskilda undervisningsgrupper eller mottagna i särskolan.

Sammanfattande bedömning

Bedömningarna av kvaliteten i utbildningen vid Hässelbygårdsskolan och hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollag, läroplaner samt övriga skolförfattningar.

Hässelbygårdsskolan är en skola i förändring. Den nya skolledningen, som tillträdde i augusti 2006, har initierat ett flertal förändringar. Dessa har, enligt samstämmiga uppgifter, bidragit till en positiv utveckling av arbetet med elevernas lärande och värdegrundsfrågor. Ledningen har en tydlig vision för skolan och arbetar för att arbetsklimatet på skolan skall vara flexibelt, stimulerande och omprövande. Inspektörerna bedömer att Hässelbygårdsskolan är en skola med öppna och tillmötesgående elever, engagerad personal samt en kompetent ledning med goda utsikter att leda skolans utveckling i en positiv riktning. Skolan måste dock vidta kraftfulla åtgärder för att öka måluppfyllelsen.

Inspektörerna bedömer att nedan angivna brister snarast måste åtgärdas.

- Skolan ger inte tillräckliga förutsättningar för alla elever att nå målen för utbildningen i årskurs 9 (2 kap. 6 § grundskoleförordningen samt avsnitt 2.2 Kunskaper i läroplanen för det obligatoriska skolväsendet, förskoleklassen och fritidshemmet Lpo 94).
- Skolan gör ingen systematisk uppföljning och utvärdering av elevernas kunskapsutveckling i förhållande till de nationella målen i samtliga ämnen i årskurs 5 (4 kap. 1 § skollagen, 2 kap. 6 § grundskoleförordningen samt avsnitt 2.8 läroplanen för det obligatoriska skolväsendet, förskoleklassen och fritidshemmet, Lpo 94).

- Skolans likabehandlingsplan uppfyller inte de krav som ställs på en sådan plan (6 § lagen om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever).
- Elevens val ges inte i enlighet med författningarnas krav (2 kap. 19-20 §§ grundskoleförordningen).
- Svenska som andraspråk anordnas inte i enlighet med författningarna i årskurs 1–6 (2 kap. 15-16 §§ grundskoleförordningen).
- Kvalitetsredovisningen uppfyller inte författningarnas krav (3 § förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet m.m.).

Inspektörerna bedömer att det finns behov av förbättringsinsatser på skolan inom följande områden.

- Skolan bör se över sin samverkan med eleverna så att samtliga elever ges möjlighet till inflytande över verksamheten i stort. Även elevernas möjlighet till inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll bör förbättras.
- Skolan bör förstärka sitt förebyggande arbete för att förhindra trakasserier och annan kränkande behandling så att skolans samtliga elever kan känna sig trygga i skolan.
- Skolan bör se till att alla elever, oavsett lärare, ges den undervisning som de har rätt till i enlighet med nationella mål- och riktlinjer.
- Skolan bör se till att samtliga elever ges möjlighet till ett utvecklingssamtal per termin.
- Skolans lokala tolkningar av de nationella kursplanerna bör omarbetas så att de överensstämmer med nationella kravnivåer.
- Skolans arbete med systematisk uppföljning och utvärdering av de samlade kunskapsresultaten i samtliga skolämnen bör förbättras.
- Skolan bör utveckla arbetet med att anpassa undervisningen till elevernas olika behov och förutsättningar. Skolan bör vidare vidta åtgärder så att elever som är i behov av särskilt stöd, oavsett ämne, också ges sådant stöd samt analysera stödbehov utifrån ett pedagogiskt och organisatoriskt perspektiv. Skolans åtgärdsprogram bör även förbättras så att de motsvarar de kvalitetskrav som uppställs enligt författningarna.
- Personalens kunskaper om de föreskrifter som gäller för verksamheten bör förbättras.

Bedömning av resultaten

Bedömningarna av kvaliteten i utbildningen vid Hässelbygårdsskolan och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplanen och övriga skolförfattningar.

Förskoleklassen är det första steget i att genomföra och uppfylla läroplanens mål. Inspektionen visar att verksamheten i förskoleklassen är strukturerad, varierad och innehåller en god balans av lek- och rörelsemoment, skapande verksamhet och inslag innehållande grundläggande språkliga och matematiska begrepp. Förskoleklassen samarbetar med årskurs 1 bland annat genom gemensamma promenader och musik- och bildtimmar. Inspektörerna bedömer att

verksamheten i förskoleklassen ger en god grund för barnens fortsatta lärande och utveckling samt skapar goda förutsättningar för barnens övergång från förskoleklass till skola.

Tabell 1. Nationella ämnesprov för år 5 i Hässelbygdsskolan. Tabellen anger andelen elever (%) som enligt skolans bedömning uppnått målen i proven.

	År 2004	År 2005	År 2006
Svenska (inkl. SVA)	92,5	96	64
Engelska	100	96	77
Matematik	90	96	59

Av tabellen ovan framgår att resultaten på de nationella ämnesproven i årskurs 5 år var betydligt sämre år 2006 i jämförelse med 2005 års provresultat. Rektorn förklarar detta med att elever i den så kallade förberedelseklassen för tidigt har slussats in i den vanliga verksamheten. Dessa elever har saknat tillräckliga förkunskaper men har ändå gjort de nationella ämnesproven. Eftersom skolan är enparallellig i denna årskurs får detta stor effekt på skolans provresultat. Enligt rektorn kommer rutinerna att ändras så att inslussning av eleverna till vanlig klass sker successivt efter samtal och performansanalys¹. Inspektörerna bedömer att elevernas kunskapsresultat i årskurs 5 bör förbättras. Se även under avsnittet Individanpassning, individuell studieplanering och stöd.

Inspektionen visar att det inte görs någon systematiserad uppföljning och analys på skolenivå av elevernas kunskapsutveckling i förhållande till de nationella målen i årskurs 5 i samtliga ämnen. I intervjuer med skolledning och lärare framkommer att flertalet av lärarna fortlöpande följer upp och dokumenterar de enskilda elevernas kunskapsutveckling och därmed har en relativt god överblick över kunskapsutvecklingen hos de elever de ansvarar för. Inspektörerna bedömer dock att skolan måste följa upp och analysera resultaten av elevernas kunskapsutveckling i årskurs 5 i samtliga ämnen.

Tabell 2. Slutbetyg i Hässelbygdsskolan år 2005 och 2006 enligt statistik från Skolverket.

	Hässelbygdsskolan		Kommunen		Riket	
	2005	2006	2005	2006	2005	2006
Meritvärde ²	198,7	190,2	221,3	221,9	206,3	206,8
Andel (%) med fullständigt slutbetyg	74,3	51,4	75,7	75,1	75,5	76,0
Andel (%) behöriga till nationellt program	89,0	76,0	89,2	90,0	89,2	89,5

¹ En analys som ligger till grund för bedömning av elevers språkutveckling.

² Meritvärdet utgörs av summan av betygsvärdena för de 16 bästa betygen i elevens slutbetyg (G=10, VG=15 och MVG=20). Det möjliga maxvärdet för varje enskild elev är 320 poäng. Det genomsnittliga meritvärdet beräknas för de elever som fått betyg i minst ett ämne.

Ur tabell 2 kan utläsas att skolans betygsresultat för avgångselever i årskurs 9 år 2006 sjunkit jämfört med betygsresultaten året innan. Skolans meritvärde ligger lägre än kommun- och rikssnitten.

Skolans meritvärde och andelen elever med fullständigt slutbetyg ligger också det betydligt under de förväntade värden som Skolverkets beräkningsmodell SALSA³ anger. Enligt rektorn beror dessa resultat, likväl som de i årskurs 5, på att elever i förberedelseklass, med otillräckliga förkunskaper, har slussats in i ordinarie klasser där de ej givits förutsättningar att nå målen i samtliga ämnen. Se även under avsnittet Individanpassad undervisning, individuell studieplanering och stöd. Inspektörerna förutsätter att skolan i framtiden ser över hur inslussning av eleverna i de så kallade förberedelseklasserna går till så att dessa elever ges förutsättningar att nå målen. Det är inte acceptabelt att så många elever inte når målen för utbildningen. Inspektörerna bedömer att det är synnerligen angeläget att skolan vidtar kraftfulla åtgärder för att öka måluppfyllelsen. Eftersom det i finns engagerad personal och skolläring på skolan finns goda förutsättningar för detta.

Inspektionen visar att Hässelbygårdsskolan inte gör regelmässiga uppföljningar och analyser kring eventuella skillnader i kunskapsresultat för olika grupper av elever som kan behöva uppmärksammas extra i undervisningen. Skolan kan till exempel inte redogöra för om pojkars och flickors resultat skiljer sig åt eller hur resultatutvecklingen på skolnivå ser ut för elever med stödbehov. Däremot framkommer i inspektionen att de enskilda lärarna följer upp och dokumenterar elevernas kunskapsutveckling på individnivå vilket delges eleverna och deras vårdnadshavare på utvecklingssamtalen. Inspektörerna bedömer sammantaget att skolans arbete med uppföljning och utvärdering av de samlade resultaten på skolnivå bör förbättras.

Inspektörerna erfar att det i stort råder en god stämning bland elever och personal på Hässelbygårdsskolan. I intervjuer med elever och föräldrar och i samband med verksamhetsbesök framkommer emellertid att det ibland är stökigt på skolan. Konflikter förekommer på såväl raster som på lektioner och det finns ett fåtal elever som upplever skolan som otrygg. Eftersom det saknas en systematisk uppföljning och utvärdering av resultaten av Hässelbygårdsskolans arbete med normer och värden, är det enligt inspektörerna svårt att bedöma hur framgångsrikt skolans arbete varit inom detta område. Inspektörerna bedömer dock, mot bakgrund av ovanstående, att skolan trots stora insatser inom värdegrundsområdet, måste arbeta vidare för att förbättra resultaten av detta. Se även under Arbetet med arbetsmiljö och delaktighet.

Obligatorisk särskola

Samtliga elever i särskolan har individuella scheman utifrån kursplaner och elevernas individuella behov. Eleverna i särskolan är indelade i två åldersblandade grupper med utgångspunkt i elevernas olika behov och förutsättningar. Särskoleelevernas lärare är ny från och med höstterminen 2006.

³ För att få en mer nyanserad bild av skolors betygsresultat än att enbart tillhandahålla de faktiska betygsresultaten, har Skolverket utvecklat Skolverkets Arbetsverktyg för Lokala Sambands Analyser – SALSA. I denna beräkning tas hänsyn till bakgrundsfaktorer som föräldrars utbildningsnivå, andel elever med utländsk bakgrund samt fördelningen mellan pojkar och flickor.

Med hänsyn till detta samt att undervisningsnivån enligt läraren under hösten har anpassats till elevernas kunskapsnivå i förhållande till tidigare år, uppger skolan att det vid tiden för inspektionsbesöket är svårt att uttala sig om i vilken utsträckning eleverna når de nationella utbildningsmålen. Med hänsyn till ovanstående avstår inspektörerna från att bedöma elevernas kunskapsresultat.

Bedömning av genomförandet

Inspektörerna har granskat arbetet med arbetsmiljön, föräldrarnas och elevernas delaktighet, innehåll, organisation och arbetssätt i undervisningen, individanpassning och stöd, utvärdering av lärandet, bedömning och betygssättning, kvalitetssäkring och förbättringsarbete, skolledning och intern kommunikation. Nationella riktlinjer för arbetet finns i skollagen, läroplanen och i andra författningar för respektive skolform.

Arbetsmiljö och delaktighet

Alla som arbetar i skolan skall enligt läroplanen främja elevernas förmåga och vilja till ansvar och inflytande över den sociala, kulturella och fysiska skolmiljön. Inspektionen visar att Hässelbygårdsskolans elever ges möjlighet till inflytande över skolans verksamhet i stort, främst genom klass- och elevråd. På skolan finns två elevråd; ett för årskurs 2–6 samt ett för årskurs 7–9. Råden hålls regelbundet och eleverna kan ge konkreta exempel på saker de har lyckats påverka. Bland annat har skolmaten förbättrats, en självförsvarskurs skall genomföras på skolan och en ny ”kingplan” skall anläggas på skolgården. I intervjuer framkommer att eleverna i årskurs 1 samt vissa av de särskilda undervisningsgrupperna inte finns representerade i elevrådet. Inspektörerna bedömer att elevernas inflytande över skolans verksamhet i stort är god men att skolan bör se över denna samverkan så att samtliga elever omfattas.

I läroplanen uttrycks att eleverna skall få reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll samt att skolan skall sträva efter att varje elev tar ett personligt ansvar för sina studier och tar tillvara sina möjligheter att utöva inflytande över sin utbildning. Av verksamhetsbesöken samt i intervjuer med lärare, elever och föräldrar framkommer att skillnaderna är stora mellan skolans lärare vad gäller elevernas möjlighet att delta i planeringen av undervisningen och på andra sätt utöva inflytande över det egna lärandet. Några lärare diskuterar regelmässigt val av arbetssätt och undervisningens innehåll med eleverna och ger dem möjlighet att bidra med synpunkter och förslag, medan en del lärare företrädesvis utgår från sin egen planering. Inspektörerna bedömer därför att skolan bör se över elevernas möjlighet att utöva inflytande över sin utbildning så att denna möjlighet inte är lärarberoende.

Genom föräldramöten, individuella utvecklingssamtal och regelbundna informationsbrev från rektorn och lärare får föräldrarna information om skolan. I intervjuer framkommer att föräldrarna är nöjda med utvecklingssamtalen. Se dock även under avsnittet Utvärdering av lärandet, bedömning och betygssättning. Flertalet föräldrar ger uttryck för en tilltro till den nya skolledningen som de upplever som inlyssnande och handlingskraftig. Till exempel har rektorn för att förbättra samverkan med föräldrarna under hösten anlitat tolkar för att underlätta kommunikationen mellan skolan och hemmen, vilket tidigare sällan förekommit. Inspektörerna bedömer att skolans samverkan med elevernas vårdnadshavare fungerar väl.

Från och med den 1 april 2006 råder ett uttryckligt förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever. Det innebär att skolan är skyldig att bedriva ett målinriktat arbete för att främja dessa ändamål och upprätta en likabehandlingsplan. I planen skall planerade åtgärder redovisas och planen skall följas upp varje år.

Den 15 oktober 2006 trädde nya bestämmelser i kraft som innebär att likabehandlingsplanen skall upprättas, följas upp och ses över under medverkan av barnen eller eleverna vid den verksamhet för vilken planen gäller. Utformningen och omfattningen av barnens eller elevernas medverkan skall anpassas efter deras ålder och mognad.

Vid inspektionstillfället har skolan en likabehandlingsplan mot mobbning, diskriminering och annan kränkande behandling. Inspektörerna kan emellertid konstatera att denna plan bland annat saknar en konkret kartläggning av skolans behov och bedömer att skolans likabehandlingsplan måste förbättras.

Av inspektionen framgår att skolan har rutiner för hur ett ärende som handlar om kränkningar eller mobbning skall hanteras. På skolan finns också ett anti-mobbningsteam med uppgift att hantera detta. I intervjuer framkommer emellertid att all personal på skolan inte är förtrogen med dessa rutiner. Skolan arbetar förebyggande mot kränkningar genom fadderverksamhet i de lägre stadierna, kamrattstödjarverksamhet⁴ i årskurs 3–6 samt genom att barnen i förskoleklassen och årskurs 1–8 har schemalagda timmar i det så kallade ämnet livskunskap. I den dagliga verksamheten förs samtal med eleverna om hur man ska vara mot varandra. När det gäller värdegrundsarbetet i årskurs 7–9 vittnar personal och elever om att skolans arbete med normer och värden avtar i intensitet. Inspektörerna bedömer att skolan ytterligare måste förbättra sitt arbete med att skapa trygghet och trivsel för eleverna och inspektörerna förutsätter att skolan fortsättningsvis ser till att samtliga lärare känner till skolans riktlinjer för hur kränkningar, diskriminering och mobbning skall hanteras.

Obligatorisk särskola

Inspektionsbesöket visar att eleverna i särskolan ges inflytande över skolans verksamhet genom regelbundna klassråd och representation i skolans elevråd. Det framkommer vidare att eleverna ges möjlighet att delta i planeringen av undervisningen samt att de i viss utsträckning kan välja arbetsområden utifrån egna intressen. Inspektörernas samlade bedömning är att det råder ett gott klimat bland elever och personal i särskolan samt att skolmiljön är lugn. Eleverna äter i Hässelbygårdsskolans matsal tillsammans med skolans övriga elever och ingår som en naturlig del i Hässelbygårdsskolan. Inspektörerna bedömer skolans arbete avseende normer och värden i särskolan som goda.

Organisation och arbetssätt i undervisningen

I läroplanen och kursplanerna anges mål att sträva mot och därmed inriktningen på skolans arbete. De kunskapskvaliteter som eleverna skall utveckla åstadkoms genom en variation av både innehåll och arbetsformer. Inspektionen visar att skolledningens mål och styrning ligger väl i linje med nationella mål och riktlinjer. I samtal med såväl lärare som elever framkommer emellertid att alla lärare inte styr sin undervisning i samma riktning. Inspektörerna ser goda exempel på undervisning som överensstämmer med de nationella riktlinjerna,

⁴ Några elever är utvalda att vara skolans "ögon och öron" och skall rapportera om eventuella kränkningar och om elever är ensamma på rasterna.

men även exempel på det motsatta. Inspektionen visar att den undervisning som bedrivs i årskurs 7–9 generellt sett är mer lärarstyrd och traditionellt utformad. Bland annat är ämnesintegreringen och samverkan enligt inspektörerna begränsad.

I samtal med rektorn framkommer att skolan framledes skall arbeta för att undervisningen i högre grad ska bli ämnesöverskridande. Inspektionen visar i övrigt att samverkan inom skolan mellan de tidigare och senare årskurserna endast förekommer i ytterst liten skala.

Därutöver vittnar såväl lärare, elever som föräldrar om att någon tydlig, genomgående ”röd tråd” i den utbildning som skolan ger från förskoleklass till och med årskurs 9 inte går att urskilja i verksamheten. Se även avsnittet Individanpassning, individuell studieplanering och stöd. Sammantaget bedömer inspektörerna att skolan bör se till att alla elever, oavsett lärare, ges den undervisning som de har rätt till i enlighet med nationella mål- och riktlinjer.

Individanpassning och stöd

I läroplanen anges att läraren skall utgå från varje enskild individs behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande. Vidare skall läraren stärka elevens vilja att lära och elevens tillit till den egna förmågan samt ge särskilt stöd till elever som har svårigheter.

I inspektionen framkommer att skolan har fungerande rutiner för att upptäcka elever i behov av särskilt stöd. Genom läsutvecklingsscheman, prov och diagnoser samt nationella ämnesprov identifieras elever i behov av särskilt stöd. I årskurs 7 testas samtliga elever av specialläraren. På klasskonferenser går biträdande rektor, lärare och elevvårdsteam igenom eleverna i årskurs 7–9. Samma rutiner kommer enligt rektorn att införas även i förskoleklassen och i årskurs 1–6.

Inspektionen visar att många lärare, i synnerhet i årskurs 1–6, inom klassens ram ger elever stöd anpassat till deras skilda behov och förutsättningar. Emellertid framkommer också att vissa lärare, i synnerhet i årskurs 7–9, tenderar att ge eleverna särskilt stöd i mindre grupper istället för att anpassa och variera undervisningen i förhållande till elevernas individuella behov och förutsättningar. Vidare framkommer att skolan inte i tillräcklig utsträckning analyserar orsakerna till elevers behov av särskilt stöd utifrån ett organisatoriskt och pedagogiskt perspektiv. Rektorn är medveten om detta och har tillsammans med elevvårdsteamet utarbetat en ”åtgärdsstrappa” som stöd för lärarna. Denna innebär att vidtagna åtgärder skall redovisas innan elevvårdsteamet hanterar ett elevärende. Inspektörerna bedömer att skolan i högre grad bör analysera elevernas stödbehov utifrån ett pedagogiskt och organisatoriskt perspektiv.

I intervjuer framkommer att särskilt stöd främst ges i matematik, engelska och svenska. Till exempel har skolan satsat på en ”matteverkstad” som erbjuder mer praktisk och experimenterande matematikundervisning vilket intervjuade elever är mycket nöjda med. Vid inspektörernas besök i matteverkstaden var samtliga elever mycket engagerade i det problemlösande arbetssättet. I ”lässtudion” har elever möjlighet att få specialpedagogisk hjälp i svenska och engelska. Samtliga intervjuade; föräldrar, personal samt elever är mycket nöjda med arbetet som bedrivs i lässtudion. Härutöver visar inspektionen att stöd i form av studiehandledning på modersmålet ges de elever som är i behov av det och skolan har även under hösten 2006 undervisat i matematik på två andra modersmål än svenska. Från lärare och elever kommer emellertid signaler om att alla elever

som behöver stöd inte får detta i alla ämnen. Mot bakgrund av ovanstående bedömer inspektörerna att skolan, trots sitt goda arbete, bör vidta ytterligare åtgärder så att alla elever i behov av särskilt stöd oavsett ämne, också ges sådant stöd.

I samband med inspektionen har inspektörerna granskat ett urval av skolans åtgärdsprogram. Enligt författningarna skall det i ett åtgärdsprogram framgå vilka behoven är, hur de skall tillgodoses samt hur åtgärderna skall följas upp och utvärderas. Inspektörerna bedömer att skolans åtgärdsprogram bör utvecklas så att de motsvarar de kvalitetskrav som uppställs enligt författningarna.

På skolan finns flera särskilda undervisningsgrupper. Inspektörerna uppfattar efter såväl samtal med lärare, föräldrar och elever som genomförda verksamhetsbesök att denna verksamhet överlag fungerar bra.

Däremot framkommer att eleverna i de särskilda undervisningsgrupperna i stor utsträckning saknar ordinarie klasstillhörighet och att integrering av dessa elever alltför sällan förekommer. I vissa av de så kallade förberedelseklasserna är integreringen ytterst liten och exempelvis integreras dessa elever sällan i de praktiskt estetiska ämnena. Enligt rektorn är detta ett utvecklingsområde och skolan arbetar för att inför vårterminen 2007 i större utsträckning integrera dessa elever. Inspektörerna vill i sammanhanget påpeka att särskilt stöd i första hand skall ges inom den klass eleven tillhör. De så kallade förberedelseklasserna utgör särskilda undervisningsgrupper och stöd i särskild undervisningsgrupp skall endast ges om särskilda skäl föreligger.

Utvärdering av lärandet, bedömning och betygsättning

Läraren skall, enligt läroplanen, utifrån kursplanernas krav allsidigt utvärdera varje elevs kunskapsutveckling samt muntligt och skriftligt redovisa detta för elev och vårdnadshavare.

Inspektionen visar att elever och vårdnadshavare i samband med utvecklingssamtalen ges en samlad bild av elevens totala skolsituation. Även målen för utbildningen lyfts fram och diskuteras under utvecklingssamtalen och en individuell utvecklingsplan upprättas för varje elev. Föräldrar och elever uppger samstämmt att de uppskattar utvecklingssamtalen. Dock framkommer i inspektionen att höstterminens utvecklingssamtal i årskurs 7 ersätts av ett ”lära-känna samtal”. Författningarna föreskriver att läraren, eleven och elevens vårdnadshavare minst en gång varje termin skall samtala om hur elevens kunskapsutveckling och sociala utveckling bäst kan stödjas. Rektorn har under pågående inspektion informerats och kommer att åtgärda detta. Inspektörerna bedömer, trots detta, att skolan bör se till att samtliga elever ges möjlighet till ett utvecklingssamtal per termin.

Skolan deltar i det kommunövergripande samarbetet om bedömning och betygsättning. Även skolans utarbetande av lokala tolkningar av de nationella kursplanerna syftar till att säkerställa likvärdiga bedömningsgrunder. Inspektörerna har tagit del av dessa och kan konstatera att de, i vissa ämnen, inte helt överensstämmer med de nationella kursplanerna. Inspektörerna bedömer därför att dessa bör omarbetas så att de överensstämmer med nationella krav- och betygsriterier.

Obligatorisk särskola

Särskolelevernas lärare utvärderar och gör regelbundna avstämningar av elevernas kunskapsutveckling. Utöver föräldramöten och terminsvisa utvecklingssamtal har läraren och föräldrarna regelbunden kontakt. För samtliga elever upprättas individuella utvecklingsplaner.

Kvalitetssäkring och förbättringsarbete

Kvalitetsarbetet syftar till att kontinuerligt identifiera vilka förutsättningar som är nödvändiga i arbetet mot de nationella målen. Det innebär att utveckla arbetsprocesser, bedöma och utvärdera resultat och måluppfyllelse samt att vidta lämpliga åtgärder. För att förbättringar skall bestå och kvaliteten förbättras behöver utvecklingen följas över tid.

Den skriftliga kvalitetsredovisningen är ett verktyg för att regelbundet stämma av hur långt verksamheten kommit i det löpande kvalitetsarbetet.

För att kvalitetsredovisningen skall vara detta användbara dokument bör den innehålla skolans resultat, analys och bedömning av måluppfyllelse samt beslut om åtgärder. Inspektörerna har tagit del av skolans kvalitetsredovisning för år 2005 och erfar att ovanstående innehåll till stor del saknas. Det gäller bland annat skolans resultat i arbetet med normer och värden, resultatanalyser och planerade åtgärder. Fritidshemmens verksamhet samt skolans arbete i de särskilda undervisningsgrupperna och i särskolan redovisas inte heller. Inspektörerna bedömer att kvalitetsredovisningen måste utvecklas för att uppfylla förordningens krav.

I intervjuer med skolpersonal och rektorn framkommer att skolan diskuterar och analyserar betygsresultat och nationella provresultat på individnivå samt att åtgärder vidtas med utgångspunkt i dessa resultat. Skolans nya ledning är medveten om bristerna i skolans tidigare kvalitetsarbete och har påbörjat ett intensivt kvalitetsarbete på skolan för att förbättra och utveckla verksamheten. Inspektörerna bedömer att kvalitetsarbetet bör utvecklas till att omfatta hela verksamheten och ske mer kontinuerligt.

Ledning och intern kommunikation

Den som är rektor skall ha pedagogisk insikt, förvärvat genom utbildning och erfarenhet. Av läroplanen framgår även att rektorn som pedagogisk ledare och chef för lärarna och övrig personal i skolan har det övergripande ansvaret för att verksamheten som helhet inriktas på att nå de nationella målen. För att utöva sitt ledarskap enligt skollagen och för att garantera elevernas rättssäkerhet skall rektorn hålla sig förtrogen med det dagliga arbetet i skolan.

Trots rektorns korta tid på skolan är denne väl känd bland elever, personal och föräldrar. Inspektörerna uppfattar att rektorns förändringsinitiativ välkomnas på skolan. Vid tiden för inspektionsbesöket är skolans tidigare organisationsformer upplösta. Utarbetandet av en ny arbetsorganisation kommer enligt rektorn att ske under våren 2007.

Inspektörerna bedömer att rektorn är väl förtrogen med det dagliga arbetet i skolan samt att rektorn är en tydlig pedagogisk ledare.

Bedömning av förutsättningarna

Skolverket tar i inspektionen upp följande förutsättningar för utbildningen; tillgång till den utbildning som skall erbjudas, information om utbildningen, personalens kompetens samt tillgång till läromedel, pedagogiska material och utrustning. Nationella bestämmelser finns bl.a. i skollagen.

Tillgång till utbildning

I intervjuer med rektorn och lärare framkommer att skolan, trots att behov finns, inte anordnar svenska som andraspråk i årskurs 1–6. Enligt rektorn kommer detta att åtgärdas inför hösten 2007. Inspektörerna bedömer att skolan måste åtgärda detta.

Under inspektionsbesöket framkommer vidare att alla elever i skolan inte ges ämnet elevens val. Detta är inte i enlighet med bestämmelserna varför inspektörerna bedömer att skolan måste se över organisationen kring elevens val så att ämnet ges till alla elever.

Personal

Inspektionen visar att lärarna på Hässelbygårdsskolan, med några enstaka undantag, har pedagogisk utbildning och ämnesutbildning för den undervisning de i huvudsak bedriver.

Inspektionen visar att skolledning och personal i vissa avseenden saknar tillräckliga kunskaper om de föreskrifter som gäller för verksamheten. Exempel på detta är bristande kunskaper om vilka regler som gäller vid beslut om anpassad studiegång liksom beslut om placering av elev i särskild undervisningsgrupp. Samtliga personal känner inte heller till vilka regler som gäller för studiehandledning på modersmålet samt de bestämmelser som gäller kränkande behandling. Inspektörerna bedömer därför att personalens kunskaper om de föreskrifter som gäller för verksamheten bör förbättras.

I intervju med rektorn och personalen framkommer att kompetensutveckling erbjuds utifrån skolans behov. Till exempel har skolan anordnat föreläsningar om värdegrundsfrågor och kreativitet i undervisningen och kompetensutveckling i svenska som andraspråk planeras.

Vid tiden för inspektionsbesöket genomgår rektorn den statliga rektorsutbildningen och den biträdande rektorn står i kö för en plats på utbildningen.

Obligatorisk särskola

Inspektionen visar att eleverna får den garanterade tiden för sitt lärande. I särskoleklassen arbetar vid inspektionsbesöket en behörig och en obehörig lärare. Enligt rektorn skall en specialpedagog anställas för undervisning i klassen i början av januari 2007. Ett tionde läsår inom särskolan erbjuds.

Datum	Ort
2007-06-20	Stockholm

Annica Nilsson
Lotta Hedén